

STORTINGET

Representantforslag 258 S

(2021–2022)

fra stortingsrepresentantene Guri Melby, Grunde Almeland, Alfred Jens Bjørlo og Ola Elvestuen

Dokument 8:258 S (2021–2022)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Guri Melby, Grunde Almeland, Alfred Jens Bjørlo og Ola Elvestuen om mer nordisk forsvarssamarbeid

Til Stortinget

Bakgrunn

Både Sverige og Finland søker medlemskap i NATO. Den dagen de to landene blir tatt opp i alliansen, må arbeidet for et felles nordisk forsvar begynne. Med Sverige og Finland i NATO faller hovedgrunnen til å ikke samarbeide nærmere bort. Forslagsstillerne ser store muligheter for å realisere et reelt nordisk forsvar innenfor NATO. Den russiske angrepskrigen i Ukraina har skapt en mer krevende sikkerhetssituasjon langs NATOs østre flanke, og behovene for å investere mer i egen sikkerhet er store. Mer forpliktende nordisk samarbeid representerer en måte å sikre større evne til avskrekking, uten at det må gå på bekostning av andre viktige samfunnshensyn.

Forslagsstillerne vil understreke at et tettere nordisk forsvarssamarbeid aldri vil kunne erstatte NATO, men heller bidra til å styrke regionens bidrag til transatlantisk sikkerhet. Samlet er Norden en betydelig forsvarsmakt, og hvert land har fortrinn som gjør at de utfyller hverandre. Selv om Sverige og Finland ikke ennå er medlemmer, er de knyttet tett til NATO-samarbeidet fra før. Et nordisk forsvar med integrerte styrker og delte kapasiteter er den beste måten å sikre den forsvarsev-

nen en trenger for å møte den russiske trusselen mot NATO.

Dessverre vil det ikke være mulig stable et slikt felles nordisk forsvar på beina umiddelbart etter at Sverige og Finland går inn i NATO. Nettopp derfor mener forslagsstillerne det er viktig at de nordiske landene snarest råd blir enige om et mål for når og hvordan man skal stable et felles nordisk forsvar på beina. Målsettingen må være å få på plass et felles nordisk forsvar. Selv om det vil være nok utfordringer på veien dit, vil konsekvensene av å fortsette slik man gjør i dag, være enda større.

Forsvar er dyrt og krever kompetent personell. Jo mer teknologiintensivt Forsvaret blir, desto vanskeligere vil det være for enkeltland å ruste seg for å møte det sammensatte trusselbildet man ser i dagens Europa. Selv Europas største militærmakter, Storbritannia og Frankrike, vil ikke kunne gjøre dette alene framover. Blant annet derfor er det behov for mer samarbeid i NATO. Terskelen for å dele våpensystemer er lavere i Norden enn den vil være i store deler av resten av Europa, men så lenge Sverige og Finland stod utenfor NATO, var det vanskelig å koble oss tettere på dem. Landene har trent og samarbeidet nært i flere tiår, og deler i stor grad et felles trusselbilde og en sikkerhetspolitisk analyse. Når Sverige og Finland blir NATO-allierte, er det derfor på høy tid å skape en reell nordisk forsvarsunion, i NATO.

Det er mange fordeler med et slikt samarbeid. Sammen vil man få råd til å anskaffe neste generasjons våpensystemer. Forsvaret i de ulike nordiske landene kan spesialisere seg på å løse oppgaver de selv har gode forutsetninger for å løse. Og de vil kunne rekruttere personell på tvers av landegrensene og dermed skape større integrerte fagmiljøer. Alt dette kan man få til uten at forsvarsbudsjettet skal spise opp stadig mer av det som el-

lers kan investeres i å løse klimakrisen og gi folk flere muligheter i hverdagen.

I NATO vil et nærmere nordisk samarbeid både gjøre regionen mer relevant og innflytelsesrik. Nordisk samarbeid kan være en modell til etterfølgelse for andre regioner, og landene kan samlet bidra med etterspurte kapasiteter som hvert nordisk land for seg ikke har råd til å investere i.

Heldigvis starter man ikke helt på bar bakke. De nordiske landene samarbeider allerede nært i NORD-EFCO og på andre arenaer. Forslagsstillerne er opptatt av at det er gevinster å hente på langsiktig samarbeid innenfor planarbeid, men også materiellanskaffelse, utdanning og et felles forsvar av nordområdene. Videre kan en felles nordisk styrke i NATOs utrykningsstyrke, VJTF, bidra til å øke alliansens evne til å løse framtidens sikkerhetsutfordringer.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen ta initiativ til at det legges felles forsvarsoperasjonelle planer for Norden.
2. Stortinget ber regjeringen utrede muligheten for økt felles materiellanskaffelse for de nordiske landene som en del av arbeidet med ny langtidsplan for forsvarssektoren, sett i lys av Sverige og Finlands søknader om NATO-medlemskap.
3. Stortinget ber regjeringen ta initiativ til en fellesoperativ nordisk luft- og landstyrke til forsvar av nordområdene.
4. Stortinget ber regjeringen ta initiativ til et felles nordisk samarbeid for å i forbindelse med nyanskaffelser redusere antall hovedvåpensystemer som brukes i Norden, med sikte på å samordne og redusere kostnader.
5. Stortinget ber regjeringen ta initiativ til en utredning av et felles nordisk utdannings- og treningssystem for militært personell.
6. Stortinget ber regjeringen ta initiativ til en samordning og deling av nordiske skyte- og øvingsfelt.
7. Stortinget ber regjeringen ta initiativ til en nordisk utstasjonert styrke som en del av NATOs utrykningsstyrke.

31. mai 2022

Guri Melby

Alfred Jens Bjørlo

Grunde Almeland

Ola Elvestuen